

עבריה כרנוי: לורנצו־נוארקש

חליתי מאד. רצון היה בי להקיא את כל העולם, אבל אצבע לא הועילה. חליתי מאד. יצאתי באמצע הלילה ותליתי מבטי במנורת הניאון המקולקלת זה שנים ובשורת הקזוארינות הצבועות לבן. הצמדתי כפות־ידי אל רקותי ולחצתי בכל כוחי—רציתי לבכות. תחושת האצבעות החמות אל מול מצחי הקר־להחריד היתה מהממת. העטלפים שיחקו בין ענפי הארון ונתקלו מדי־פעם בקיר הבית כשהם מטיחים בו כתם כזה אחר כתם כזה. האיש קרא לי לחזור. האיש קרא. ישבתי על מדרגות המרפסת ואספתי עצמי אל בין זרועותי. מאד בודדה, מאד עצובה. לא אני. ניסיתי לחשוב, והדברים היו חרוטים עמוק מכדי לסדרם. משפט אחד חזר־ונשנה במוחי ללא הפסק. "לא עוד אני. לא עוד שלי". מתגבר ונחלש חליפות. מכוניות חלפו בפביש, מאירות מדי־פעם את הגדר הדלילה, ונעלמות מאחרי הגבעה. תן תועה חצה את הדרך—בפרדס העביר מישהו את הצינורות. תינוק בכה. האיש נבהל. תינוק שלי בכה. ישבתי מתנדנדת בכורסה הגדולה והחזקתי אותו בחיקי. ישן, בני.

אחר נסע האיש ואנחנו נותרנו מחפים. שמתי את הצעצוע דמוי במפי אדום ליד מיטת הפעוט וישבתי מצפה. כל הימים. קניתי שמלה חדשה מוכנה ותליתי בארון, שייפתי את הציפרניים והכנתי בקבוקים כמספר הארוחות. ישבתי מחכה. יום אחד דפקו בדלת ונכנסו אנשים שהכרתי מזמן. הסתערת עליהם ברעבתנות של אחת מחכה וסחפתי אותם אתי. מעכשיו ישבנו שלשתנו וחיכינו להודעה. הילד גדל וכבר היה מתבונן בי בבוקר בסקרנות מעבר מעקה מיטתו. לפעמים התביישתי והייתי מתכסה בשמיכה עד מעל ראשי. אחר־כך התרגלתי למחשבה והייתי מחזירה לו חיוך, שהרי שלי הוא. לאט־לאט הרגלתי את עצמי לצאת מן המיטה בבוקר ולקחת את הילד לטיול. בתחילה טיילנו עד סוף השביל, כשאני מבטת כל הזמן לאחורי שמא יבוא הדוור ואני לא אהיה, וככל שעברו הימים ודבר לא הגיע, הרחקנו ללכת. בסופו של דבר התחלנו להרחיק כדי שיעבור הזמן בצורה כלשהי.

השנים הוסיפו לחיות בביתי ומערכת סבוכה של יחסים נתרקמה בינינו. עכשיו שהיינו קרובים כל־כך בשל הציפיה, ואף־על־פי שנתקפחה, היה בנו משהו מן הייחוד. כשהייתי סורקת את שערי השחור הארוך היה גבי עומד ומביט בי, והיא מצטנעת. ובבגד־ים של מחשוף היתה ידה על העליונה, שמא־זרומתמיד בלטו עצמות־כתפי והשקעים שבתחתית צווארי כשתי גומחות־ענק שהציפרים באות לשתות מימיהן בימי־הקיץ החמים. בבוקר השפם היו שניהם חומקים בבגדי־לילה אל החמימות שבמיטתי הכפולה, המותרת על־פי החוק. גבי במרכז ואנחנו משני צדדיו. אני מבוגרת והם ילדים מצחקים ועליזים. היו שואלים למותר ואסור, מספרים סודות של לילה ויום שעברו—והיינו יחד. היתה בשניהם הערצה למה שאני, ובי תשוקה אדירה לצאת מן החולי הזה ששקעתי בו, ולהיות כמותם.

יום אחד הגיע מברק בהול כשהיינו ככה בבוקר במיטה. היה עלי להתקשר אל חברת-התעופה ולהסדיר את ענין הטיסה שלי ושל הילד. הכרטיסים כבר הגיעו. גבי הביא את המברק מרקד בפגיג'אמת-הפסים הכהה שלו. "תראי", צעק, "תראי מה הבאתי לך". ניילי התהפכה על צדה והחלה לבכות. התינוק נעץ בנו מבט מבוהל וייבב. קמתי והרגעתי את הילד. לבשתי את בגדי-החג שהיו שמורים בארון כל הזמן הנה והרתחתי ספל קפה חריף בקנקן-הזכוכית. בחדר אמרה ניילי לגבי: "אבל, גבי, אתה מבין מה פירושו של זה לגבינו? היא תסע. היא כבר לא תהיה שלנו כך, לעולמים". גבי שכב על גבו מתבונן בתקרה. מאד שקט. מאד מאומץ.

במטבח, לבדי, קראתי שוב ושוב במברק. לא ידעתי. שמחתי שהגיע הרגע בו עלי להחליט אם לנסוע או לא. התלישות הזאת בה הייתי שרויה כל הימים הארוכים כילתה אותי. ניסיתי לדמות בנפשי. עכשיו שם צהריים. האיש ודאי אוכל. מפית לבנה, קנקן של בירה, וידו מגששת מבלי משים, נוגעת-לא-נוגעת בצלקת שעל לחיו. ראיתיו כמו חי לנגד עיני. כל תנועה ותנועה. תמהתי. הקירבה הזו, היכולת לדעת מה עושה האדם השני ברגע מסוים בלי לראותו—הבאמת קירבה היא? כשהייתי קטנה הייתי בונה לי עולם-דמיון משלי להימלט אליו. אבל עכשיו, אפשרות זו לבריחה איננה עוד. ואני עדיין לא החלטתי. ואם אסע? ומה יהיה? ומה יגידו כולם אם לא אסע? סגרתי את הדלתות והגפתי את התריסים. את הילד השארתי עם סבתו והלכתי לדפוק בדלת ביתה של חברתי נאטאלי. בחלונות נשמתה הפרוצים לרוח. בשקט. חברתי נאטאלי? חברתי הטובה נאטאלי. פעם שכרנו יחד דירה בבית עתיק אחד שבנחלת-שבעה. היו בו חלונות-ענק מקומרים. קירות עבים ורתוק ברזל להקיש על הדלת. אני תמיד חלמתי להיות סופרת. נאטאלי רצתה רק לחיות. היינו שונות, ובשל כך קרובות. נאטאלי היתה היפה בשתינו. קטנה, זהובת-שער. תמיד נהגה כאחת המוכרחה לגמור עכשיו הכל כי בעוד חצי שעה יש לה מטוס מחכה וארץ בלתי-נודעת—ואין פנאי. פעם טיפסנו, האיש ואני, על הר-הרצל ובלילה חזרנו לחדרי. היה חושך והדלת היתה נעולה. כשחזרנו שוב היו כבר שעות ראשונות של בוקר. נאטאלי ישנה במיטה ואני הכנתי קפה לאיש ולי. הוא אמר שהיא דומה לנימפה הישנה למראשותיו כל לילה, ואני חשבתי: לוואי והיו לי שערות-זהב כמו לנאטאלי—אבל לא היו לי.

בערבים שאחר-כך הייתי הולכת לחדרו של האיש. היינו מבעירים אש באח ושותים יין בכוסות כחולות ארוכות. האיש היה אומר: "יש לך העור החלק ביותר שליטפתי. יש לך הגוף הטוב ביותר בשבילי בעולם והלב הפתוח ביותר". הייתי מאושרת. קנינו את הבית שבפפר והעמסנו על קירותיו ספרים. הבאנו את הכוסות הכחולות הארוכות, את היין, את האש שבאח, ואת נאטאלי הבאנו לגור בבית שלידנו. שוב הלכתי לדפוק בדלת ביתה של חברתי נאטאלי. מאז הערב בו חליתי לא ראיתיה. גם עכשיו היה קושי בדבר. היססתי. אותו ערב באתי לספר לה על האיש שהוא מוזר בזמן האחרון, ועל הילד. היה חושך ופתק על הדלת. "אני ישנה, נא לא לדפוק". חייכתי. נימפת-הזהב. הלכתי לדפוק בחלונה, שהרי היתה חברתי הטובה.

בחדר, על המיטה, שכב האיש. השקע שבכתפו התאים לה להפליא, ודברים שחשבתי שרק לי ולעולם לא היו עוד. היה לה לנאטאלי גוף לבן ומוארך ושדיים שאפשר לחפון ביד. היו לה עיניים גדולות ירוקות, ושמעתי את האיש אומר: "יש לך העור החלק ביותר שליטפתי". תעיתי הביתה. עיורת. אחרת. לא מכאן. האיש חזר, ואז חליתי. חליתי מאד. עכשיו היססתי שוב. דפקתי בדלת. נאטאלי? הבטתי בה. שערות-הזהב, חריצי לחייה, עיניה. נאטאלי? נאטאלי חברתי הטובה עמדה ולא היתה לי ולא-כלום. זרה. באצבע צרידה הקשתי ועיניה היו פעורות, לשקוע בהן— ודי. הסתובבתי וברחתי משם. לה העור החלק ביותר, ולי הלב הפתוח. בכיתי.

בערב חזרתי הביתה ופרשתי על מפתה הרקומה של סבתא את עלילות היום. כרטיסים, מועדים, לוחות-טיסה, ופרח אחד סגול. תהיתי: אני היא שהייתי שם? בבוקר נסעתי. קניתי עתון-ערב וחפיסת סוכריות חמוצות. ישבתי בבית-קפה, הלכתי, זכור לי שצחקתי. שוב תמהתי: אני? פגשתי איש אחד מפר. היה ספר בידיו המרובעות, שעם זאת היו עדינות כידיים של רופא. שאלתי אותו לדרך והוא ענה שאינו יודע. "לכל אחד", אמר, "הדרך שלו המיוחדת". הושיט לי יד. אחזתי בחזקה, קצת רעדתי והלכתי. אחר-כך נשק לי ואני נזעקתי: "הו לא, הן יש לי ילד". הלכנו. ידי בידו. נפשי בידו. בקלות כל-כך אמרתי מה שפחדתי לחשוב זמן כה רב. עכשיו, בערב, תהיתי שוב בחיפושי פניו, בגון עיניו, ואבדתי. את הפרח שמתני בין דפי המחברת, שהרי הילד גם הוא יילך פעם. ברחתי כמעט.

את הערבים שנותרו בילינו בישיבה תחת עץ-האורן, מאזינים לצלילים רכים. גבי היה מביט בי ללא הפסק וטוען כי יפיתי. בלילה שלפני האחרון כתבתי מכתב ארוך ושמתי במעטפה לבנה. לא רשמתי כתובת, כי לא היתה לי. בשעה מאוחרת בערב בא להיפרד לשלום ושמתי את המכתב בכיס מעילו. אחר-כך נסעתי. מבט אחרון בבית היקר לי כל-כך. בעץ, בפרחים ששכחתי להשקות, בכלב שמת, בשורת הקזוארינות הצבועות לבן. לכולם נשקתי, ורק לו, שבו רציתי, לא. חלולה הייתי מאד והילד כמו נשקף מבעד למראה. הצינה בחוץ בדרך למטוס היא שהחדירה בי לראשונה את הרגשת היש. אבל בכיתי רק כשהמטוס חג מעל עיר-הבירה שאליה טסתי והטייס אמר: "גבירותי ורבותי, בעוד עשר דקות ינחת המטוס בשדה-התעופה. למטה קר, כדאי שתתעטפו במעילים".

הרגשת החידלון חילחלה בי אט-אט והגיעה לשיאה רק לאחר שבועות רבים. עכשיו הייתי כאן. האיש נופף בידו בכל כוחו ממרפסת-הממתינים והרגשתי כאילו הייתי כאן פעם, נסעתי, ושוב חזרתי. המכוניות נסעו כולן בצד ההפוך, בקתות הילידים ומכוניות-המשא העומסות אותם, כמו לא כאן. "ועכשיו?" אמר. וכי מה יכולתי לומר? הנחתי את ראשי על מסעד המושב וליטפתי את הילד. בשעה מאוחרת בלילה, בבית-מלון שלצד הדרך, שוב אהבתיו. והילד? שמו אותו במיטת-אבירים והגישו לו סיר של חרסינה בפיתוחים. ביקשתי חלב והביאו דייסה. צחקתי. הביטו בי כבמשוגעת וברחמים אמרו "יס מ'ם". לאט-לאט למדתי. שיפנו אותנו בבית מלון מאושר, שהפורים חוגגים בו את שמחת המשפורת של יום-הששי, והצמידו

אלינו כושית ענקית ורחבת־לב—אוסי. למטה, במשרד־הקבלה, התגורר ג'וק התופי ששרק למראה צעירות נאות־ירכיים, ובפרוזודורים הסתובבו גברים במדי־שירות אדומי־פסים וקראו לעצמם בחיוך "בויוז". בימים הראשונים תעיתי במבוכי ההסתגלות. חששתי. הייתי בורחת מהחדר כאשר אך יצא האיש לעבודה וחזרת בשובו. הפדידות קנתה לה מקום רק אחרי כמה ימים, ועמה הרגשת הזרות וחוסר־האונים. בתחילה רק ראיתי את הדוור מביא מכתבים למלון. אחר־כך הלכתי לקנות כמה סיפות־ראש וראיתי אשה זקנה מטיילת עם נכדה. חזרתי לחדר, שכבתי על המטה ובכיתי שעה ארוכה. מאז הייתי יושבת ימים שלמים על מדרגות־העץ שבקומה העליונה ומבטי בתיבה שעליה מספר חדרנו. ממתינה. כאילו ידע מישוהו היכן אני. כאילו היה איכפת. רק כשעברנו לדירת־הקבע שלנו החלו המכתבים להגיע. היו דופקים בדלת. נכנס הבוי לנקות את הדירה. מבטי היה תמיד בחלון הגדול, בעדו פֶּשֶׁבִיל המוליך אל הבית—ואל חדרי נשמתי. המכתבים היו הקשר היחיד שלי אל העולם, ובאמצעותו—אלי עצמי. יום אחד הבחנתי שבדירה הסמוכה מנגנים המנונים של גרמניה הנאצית. למחרת שמעתי את השכנה שראיתי יום־יום עם בנה קוראת לו יוהן. בכל יום נוספו שביבים חדשים והאיש אמר שעברתי את המשבר. אבל הציפיה לא זזה ממני.

גבי ונילי כתבו ללא הרף. אניי־חלומותינו נבנתה בקצב אטי אך בטוח, בטרם תעלה על שרטון. נבוא? ניסע? תאהבו אותנו? תרצו בנו?—נבוא. ניסע. תאהבו אותנו. תרצו בנו. שלב אחר שלב. מכתב ותשובה. כן. כן. כן. היש משהו נשגב יותר מבני־אדם רחוקים שאוהבים? מרגשות משופשים? מדרכים לא־טובות? ומן השאלות שבאות אחר־כך?

יושבים היינו בערב, האיש ואני, ליד האח. "תראי", אמר, "אני אוהב אותם בשבילך, שאת כזאת־מין שרוצה שאוהב את כל שאת אוהבת, אבל זה לא זה". הייתי מביטה בו וחושבת: "אתה? מה אתה יודע בכלל על לאהוב? על קשרים?" הייתי לוחצת חזק בידו, שונאת כמעט מפאב הזיכרון, והוא מלטף. האם הבין? מעולם לא ידעתי.

יום אחד הגיע מברק מגבי. "אנחנו באים. חפו לנו. אהבה". האיש ואני דוממים. חיינו את הימים בחוסר־ידיעה, במין התרחקות וזרות. כאילו גבי ונילי אינם הם אלא ה"שם". כל שברחנו ממנו ועדיין רודף. היה מאוחר. האיש היה מביט בי כל הזמן ועיניו מדברות כמו אצבע עקשנית נטויה. "את רואה? אמרתי לך?" שוב היינו יחד. הפעם כולנו. הילד היה אומר: "זה אבא גדול וזה אבא קטן, זו אמא גדולה וזו אמא טובה". בלילות, כל אחד בחדרו בעיניו הפקוחות לדקויות של הלילה, תמהנו כולנו: "בשל כך? וכדאי?" בפקרים השתדלנו שלא יפגשו מבטינו והיינו משחקים בתפקידים בלתי־מתאימים של אורחים ומארחים. השורות נשתבשו, הלחשן שכח ללחוש. היינו חשופים לאימת הקהל באור הזרקורים ומסכת־האיפור נמסה והלכה. בואו ניסע מכאן. לברוח הרחק מכל הדברים שאינם נעימים לנו, אל תוך הדברים הנעימים עוד פחות. לחיות את השעות האלו של חוסר־ידיעה

מתוך אושר. כי שם אולי בכל־זאת ייטב. מהכל יכולנו לברוח, אך לא מעצמנו. מין מעמסה שצריך לשאת תמיד. הארגזים, העגבניות, התפוזים ועגלת־הילה, שהם חובת כל נסיעה. כרטיסי־הבריחה נטולי־הבקורת. שילמתם? היום תורכם. היום תורו של מישהו אחר, לעזאזל. מדוע הדברים אינם זזים? וכמו תמיד—המטרה. כאילו אפשר לקרוא בשם לדברים שהם בנו ואנו איננו יודעים. מזואמביק. לורנצו־מארקש. תמיד חלמנו להצטלם ליד פסל האיש הרוכב שבכיפר־העיר מול בית־העירייה, ולשלוח הביתה, שיראו. נסענו. ארבעה אנשים, כל אחד לעצמו, והילד דולה את הצחוקים ומאחה אותם למסכת אחת צחוקה, עצובה. ילד. ומה הוא מבין? כאשר הצטמצם הכביש, וגבעולי האנגס העבים נראו צומחים לצדי הדרך, הרגשנו שאנחנו במקום אחר. ניערנו את קמטי אי־הרצון, את שאריות ההתבדלות, ולרגע ישבנו יחד. ארבעה. את הילד שמנו לישון מאחור, בין המזוודות, ואת ראשינו על כתפי הגברים. כל הזמן חיפינו. היתה הילה גדולה של אור מרחוק. עיר ענקית. שיא העולם. תוכן הכל. הישועה. במחשבותי כבר בניתי את האוהל, מתחתי יריעות וכיבסתי חיתולים. גם צדפות כבר אספתי לסיר המים הרותחים. ארבעתנו בגבעות־החול הזהובות, ערומים. מאד שלמים. הכניסה מוארת. תל־אביב? עיר נכריה גדולה. תמיד מחפשים את המקום השקט ביותר כדי להיעצר בו. לחוש פחות ככל האפשר בזרות ובחוסר־השייכות. ואיך אומרים לחם בפורטוגזית? וחלב? ראינו שלט גדול לשפת־הים וחמקנו. התביישנו שעד כדי כך לא הרגשנו מאומה. שומר־המחנה חיך בשיניים לבנות והסביר בלשון פ'אנאגאלו משובשת שהמשרד נפתח בשש בבוקר וננעל בשש בערב ובכלל לא איכפת לו אם נבוא תמיד אחרי שש ונעזוב לפני שש, אם קשה לנו לשלם. על שפת הים במוזאמביק, כמו נוודים אמיתיים. שורש החיים. ואולי תיקרה האיילה פתאום ונוכל לעקוב אחריה. אבל נילי בשלה. לא. לא. לא. אי־אפשר ככה באמצע הלילה בלי מיטה, וסדין ומים חמים לחפוץ את השער. בואו נעשה את זה ממחר. אבל איך אפשר לומר: מחר נרגיש? נסענו. שעה אחת בעיר זרה שהיא צער הכל. שהיא תהום הפרידה והזרות וכל מה שיכול להיהרס בין ארבעה אנשים. מצאנו מלון לבן קטן והשארנו את המזוודות ואותם. ירדנו לים והירח היה בדיוק מעל עצי־הקוקוס הגבוהים. נבלע בקריאות הקופים ובשיניו הלבנות של השומר שהזמין אותנו להיכנס ללא תשלום. כאילו ידע שפאן טמון הכל. חצות. אחד־לאחד תליתי את החיתולים לייבוש על מיתרי האוהל, האיש שכב על צדו מעשן מקטרת ומביט בי. הילד ישן.

לורנצו־מארקש. מרכז העולם כשאתה שם. נסענו שעתיים לאורך הטיילת מחפשים פח להטיל לתוכו את קליפת הבננה. ראינו את "טרימרן" הענקית עומדת מוכנה להפלגה כשהאציל הפורטוגזי יושב ומתבונן בה ממרפסת אחוזתו. בבוקר השפם החלפנו דברים עם דייגי־הנופש שליד המעקה, שהיו מטילים חתם מדי־בוקר זה שנים וכלל לא סבלו דגים. אחר־כך טיילנו בשוק־הילידים וחפשונו מציאות בדוכני ההודים. קניתי סל ומילאתי אותו בננות. אכלנו צדפות במסעדה סינית קטנה ליד השוק, רגלי־סרטנים בנייר־צלופן, ולמוזיאונים לא הלכנו. לא מיהרנו. היה זמן לכל

והפל היה בנו. רק כשיצאנו משם, שבוע אחר־כך, הבינונו שהיה זה השבוע היפה בחיינו—אך לחזור כבר לא היה טעם. בשל קשיי נסיעה שוב היינו ארבעתנו. הם ואנחנו, והפעם זרים ועוינים. נסיונות הילד עלו בתוהו, שהרי לא היו צחוקים לדלותם. אחרי הבריחה אין לאן לברוח, והחזרה נעימה פחות. מין הודאה בכשלון. נסענו במדרונים תלולים מפחידים, ולא פחדנו. עכשיו כבר לא היה ממה. נסענו אל הלא־כלום.

בבית שוב היה הכל מלא אבק. נשכח. לא נהיה. האיש התכווץ בפינתו והיה מעשן את מקטרתו בשקט. הם נסעו. חזרנו אל חיי השיגרה, אך השיגרה מאסה בנו. הנורא מכל היה אותו שבוע נפלא בלורנצו־מארקש שאליו לא יכולנו לחזור. שהוא דבר של פעם־במאה. זה התחיל ב"זוכרת?", עבר ל"אולי פעם שוב?", ונגמר ב"אף פעם". תמיד ידעתי שאין טעם, ועכשיו הבינותי. ניסינו לחזור אל דברים שהיו. הכל עלה בתוהו. יום אחד קם האיש וארזו מזוודה. במזוודה שם בגדים, ספרים, את המקטרת הנוספת, ואת תמונתה של "טרימרן" המפליגה. הפעם לא הכנתי בקבוקים ולא שיפתי ציפרניים, החליפה שבארון עדיין היתה מאובקת מאז הקיץ שעבר. כתבתי מכתבים, ראיתי אנשים. הגידול הסרטני שלח כנראה זרועות ארוכות מדי ושרשיו נעוצים אי־שם. לא היה לקראת מה ללכת. עמדתי. יום אחד קיבלתי מכתב. נאטאלי התאבדה. עמדתי ליד החלון והתבוננתי בילד המשחק עם הכלב בחצר. חשבתי שלא היתה לי ולא־כלום, הכל נגמר עוד אז בעצם. היא. האיש. אני. לא הבינותי את פשר המישקע. הגעגועים. למי? עמדתי בחלון ובכיתי. הייתי אשה לבדה.